

Наставно-научном већу Филозофског факултета у Нишу

РЕЦЕНЗИЈА ПРАКТИКУМА ИЗ ИСТОРИЈЕ КЊИЖЕВНОГ ЈЕЗИКА ИРЕНЕ ЦВЕТКОВИЋ-ТЕОФИЛОВИЋ И ЈЕЛЕНЕ СТОШИЋ

Рукопис Практикума из Историје књижевног језика приређивача проф. др Ирене Цветковић Теофиловић и Јелене Стошић садржи 158 страница и састоји се од следећих делова: Напомена приређивача (стр. 7–8), Садржај (стр. 8), Српскословенски језик (стр. 11–38), Рускословенски језик (стр. 39–54), Руски књижевни језик (стр. 55–66), Славеносрпски језик (стр. 67–100), Доситејеви језик (стр. 101–129), Речник непознатих речи (стр. 130–154) и Литература и извори (154–158).

Из уводног одељка Напомене приређивача сазнајемо да је Практикум из историје књижевног језика настао на основу вишегодишњег искуства приређивача у раду са студентима на предмету Историја књижевног језика на Департману за српски језик Филозофског факултета у Нишу. Ауторке су себи поставиле циљ да израдом практикума сакупе сав материјал за вежбе на једном месту и тако олакшају рад студентима, како на часовима, тако и при самосталном учењу.

Поглавље Српскословенски језик доносе одломак текста *Мирослављевог јеванђеља* (крај XII века), текст *Карејског типика* Светога Саве (XII век), текст *Слова љубве* деспота Стефана Лазаревића (XV век), као и одломак текста *Српске Александриде* (XVI век). У другом поглављу налазимо одломак текста *Руководства ка славенстјеј граматиције* Аврама Мразовића, као и одломак текста *Јестествословија* Павла Кенгелца. Епоху руског књижевног језика репрезентују одломци текстова у трећем поглављу: *Житије и славнија дјела государја императора Петра Великога* и *Историја разних словенских народова* Јована Рајића. Четврто поглавље, Славеносрпски језик, доноси највећи број текстова: текст *Предисловија Славеносрпског магазина* Захарија Орфелина, одломак текста *Искусног подрумара* истог писца, одломак текста *Совјета здравога разума* Доситеја Обрадовића, одломак *Физике* Атанасија Стојковића, као и одломак романа *Усамљени јуноша* Милована Видаковића. Доситејеви књижевни језик репрезентују текстови у петом поглављу, названом Доситејеви језик: текст *Писма Хараламтију* Доситеја Обрадовића, текст *Песне на ишурецију Србијанов*, одломак романа *Прикљученија Телемака, сина Улисева* Стефана Живковића, као и део текста из бечког издања *Новина српских*. Након наведених поглавља долази *Речник непознатих речи*, а затим и одељак *Литература и извори*.

И из овог сумарног прегледа садржаја Практикума може се видети да су ауторке пажљиво бирале текстове за вежбања, тако да све епохе у развоју књижевног језика код Срба буду заступљене репрезентативним примерима. Приликом избора текстова вођено је

рачуна и о њиховом културном и историјском значају, као и о томе да текстови репрезентују различите жанрове и функционалне стилове. Вредност Практикума огледа се и у томе што је у питању први приручник ове врсте код нас, припремљен према савременим методичким принципима и актуелним научним сазнањима, у потпуности примењив у универзитетској настави, не само на предмету Историја књижевног језика на матичним Департману за српски језик Филозофског факултета у Нишу, већ и у другим нашим и страним универзитетским центрима. На плану микроструктуре, сваки текст унутар Практикума чини једну целину, у којој се поред издања у оригиналној графици, доноси и кратка историја текста, односно биографски подаци о аутору, затим репрезентативна литература о тексту, и на крају, најважније, истраживачки задаци за практичан рад на тексту. Приликом осмишљавања истраживачких задатака у потпуности су примењени најважнији методички принципи, тако да се студент постепено креће од једноставнијих ка сложенијим проблемима. Посебна вредност практикума огледа се у томе што су текстови праћени фотографским снимцима тако да студент може стећи и визуелну представу о изгледу и карактеру српске писмености средњовековног и предвуковског периода. Рукопис практикума представља узорно дело како на плану композиције, структуре и садржаја, тако и на језичко-стилском плану, који је у потпуности саображен оваквом типу текста, што се посебно осећа приликом формулисања истраживачких задатака у вези са конкретним текстовима.

Због свега наведеног, Наставно-научном већу Филозофског факултета у Нишу са највећим задовољством препоручујем за штампу Практикум из Историје књижевног језика аутора проф. др Ирене Цветковић Теофиловић и Јелене Стошић.

Споштовањем,
уз колегијалне поздраве,

др Владимир Поломац,
зав. ванредни професор

Катедра за српски језик
Филолошко-уметнички факултет
Универзитет у Крагујевцу